

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД І ЙОГО ОСОБЛИВОСТІ

Вступ. У статті висвітлено проблему щодо здійснення влучного і доречного художнього перекладу. Розглянуто характеристику та особливості виконання художнього перекладу з іноземних мов і навпаки. Обґрунтовано думку, що художній переклад відрізняється від технічного. Наведена інформація, що порівнює переклади технічної специфіки і художніх творів. Зроблено висновки згідно з наведеною інформацією.

Метою аналізу є сформулювати різницю між технічним перекладом, перекладом офіційних документів відносно художнього перекладу, виявити його особливості відносно інших видів перекладу, розкрити що він собою являє і з якими складнощами стикається перекладач при його виконанні.

Основний розділ. Згідно з інформацією, що художній спосіб перекладу вимагає творчого підходу і навичок перекладу. Як наслідок, цей спосіб викликає безліч суперечок і протиріч в ідеях в науці [7].

Існує думка, що виконуючи переклад з іноземної мови, професійний лінгвіст практично створює новий текст. Адже його зміст залежить від значення кожного слова, яке необхідно не лише знати, але й відчувати. Саме тому найскладнішим з усіх видів перекладу справедливо вважається художній переклад [8]. Така робота вимагає доброго відчуття стилю і великого словникового запасу, крім того, перекладач має добре розбиратися у культурі та історії країни і суспільства, про які йде мова. Хорошого перекладача відрізняє також інтуїція і проникливість, які допомагають точно передати всі штрихи образів героїв, деталі сюжету і загальний посил твору [4]. До художнього перекладу належить: переклад сайтів, презентацій компаній та продуктів, рекламних буклетів, слоганів,

переклад книг, статей, листування [9]. Також художній переклад тексту може включати переклад художніх текстів для озвучення фільмів і рекламних роликів [5].

Постановка проблеми. Будь-яка іноземна мова може мати більше десятка діалектів, що використовуються сьогодні, і ці діалекти сильно відрізняються один від одного. І використання саме фахівців своєї справи може забезпечити професійний переклад художньої літератури та текстів. Насправді художній переклад є відтворення роботи автора з передачею культури мови та її особливостей. І найголовніше: на відміну від такого виду перекладу, як технічний, перекладений текст не повинен втратити емоційний колір, особистість автора, які були притаманні в оригінальному тексті. Це дуже важка робота. В ідеалі художній переклад текстів має бути зроблений носіями мови [5].

Художній переклад повинен відповідати культурі країни наданого тексту. Це буває непросто, особливо якщо у розповіді йдеться про минуле або про далекі країни. Наприклад, переклад східної літератури буде непростим, тому що в ній часто згадується Коран і його окремі сюжети. Перекладач має не тільки знати й розуміти їх, але й вдало перекласти, щоб читач зміг зрозуміти текст і насолодитися ним [4].

Виникають складнощі з перекладом ідіом, сленгових та інших сталих виразів. У роботі з ними слід бути дуже обережним, адже подібні фрази сягають корінням глибоко в історію і часто мають кілька значень, далеко не завжди можливо знайти аналогічне висловлювання в іншій мові. Серед цього потрібно зберегти проблематику й підтекст. У цьому полягає головна складність, адже кожен сприймає підтекст по-своєму, перекладач має «прожити» книгу, відчувати її на рівні автора, щоб повноцінно впоратися з цим завданням [4].

Публіцистичні твори ґрунтуються на чітких фактах, але при цьому використовують яскраві емоційні слова та образні вислови, можуть включати терміни, кліше і багато іншого. Робота з публіцистичними

текстами не така складна, як, наприклад, переклад поезії, але вимагає бездоганного володіння двома мовами і глибоких знань.

Щодо художнього перекладу озвучення фільмів і сценаріїв, на відміну від художнього перекладу інших творів, тут часто використовується буквальний переклад слово в слово. Це роблять для того, щоб максимально відобразити репліки, задумку режисера, загальну концепцію картини. У роботі дуже важливо враховувати звуковий супровід, оскільки він відіграє дуже велику роль. Якщо у картині є пісні, іноді їх не перекладають, але прописують суть у титрах, щоб передати посліл. Важливо адаптувати текст до культури іншої країни. Це дуже тонка робота, але вона допомагає стерти певні межі і зробити реальність у фільмі зрозумілішою і ближчою для аудиторії іншої країни. До цього ж пункту слід віднести адаптацію сленгових виразів, фразеологізмів тощо. Розмір реплік має збігатися з довжиною репліки оригіналу, щоб можна було накласти текст під артикуляцію персонажа [4].

Ми час від часу чуємо в фільмах переклад і не завжди розуміємо гумор, особливо коли в іноземній мові сенс в співзвучності певних слів і це неможливо передати дослівно, тому перекладачі шукають методи і аналоги для передачі настрою тексту.

Художній переклад – це переклад художніх творів, текстів та літератури, де важливо передати стиль автора, лексичну та синтаксичну структуру [1]. Художній переклад – відображення думок і почуттів автора прозового або поетичного першотвору за допомогою іншої мови, перевтілення його образів у матеріал іншої мови. Художній переклад має справу не з комунікативною функцією мови, а з її естетичною функцією, оскільки слово виступає як «першоелемент» літератури. Це вимагає від перекладача особливої ретельності та ерудованості. Художній переклад обумовлений не лише об'єктивними факторами (конкретно-історичним літературним канонам, нормативним обіходом), але й суб'єктивними (поетикою перекладача). Жоден переклад не може бути абсолютно точним,

оскільки сама мовна система приймаючої літератури за своїми об'єктивними даними не може досконало передати зміст оригіналу, що неминуче призводить до втрати певного об'єму інформації [2]. Художній переклад – це справді мистецтво, і не можливо передати образи, культуру, настроїв, манеру письма або сценарія буквально. Колись Джейн Остін сказала: «Книга, яка добре написана, завжди здається мені занадто короткою». З цим важко сперечатися. Можна тільки додати, що мало, щоб книга була добре написана – вона повинна бути ще добре перекладена [6].

Якісний переклад художніх творів повинен читатися так, ніби він є оригіналом, повинен дотримуватися форми, структури, манери письма, такий переклад має зберігати тонкощі тексту, його настроїв, потрібно залишити текст, сценарій для споживача або читача цікавим. Кожне слово має значення і тому переклад має бути дуже уважно зробленим і прочитаним, перевіреном редактором для уникнення непорозуміння змісту і помилок. А помилки трапляються. З прикладом цього кожен з нас зіткнувся ще в дитинстві при читанні казки про Попелюшку. Ви досі вірите, що у неї були кришталеві (або скляні) туфельки? У французькій версії казки взуття у Попелюшки було з хутра сірої білки – «*vaigr*», яким в той час прикрашали туфлі багатіїв. В перекладі Попелюшка втрачає вже кришталеву туфельку, а французькою скло – «*verre*». За однією з версій лінгвістів, перекладач переплутав схожі слова і тим самим ввів в оману кілька поколінь [6].

Літературний переклад (переклад тексту художнього стилю) сприяє культурному освоєнню світу, розширенню світогляду людини, збагаченню її культури [3]. Тому надважливим є його стилістична передача, щоб проникнутися культурою, змістом, настроєм і особливостями наданого тексту.

Перекладачеві потрібно розбиратися в культурі, побутових нюансах і укладі життя тих часів, перейнятися текстом. Тільки так він зможе максимально точно передати атмосферу і зміст твору [6].

Висновки. Наведена інформація доводить, що художній переклад має свої особливості, і серед інших він є найскладнішим, бо для цього потрібно володіти талантом передати зміст, манеру, стиль письма, такий переклад вимагає знань культури країни, з мови якої перекладений текст. Він відрізняється від технічного, бо має свій настрій, свої образи, гумор, що неможливо перекласти буквально і дослівно. Художній переклад є справжнім мистецтвом. Таким чином, інформація порівнює художній переклад, описує його особливості і складнощі, з якими стикається перекладач при його здійсненні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гольфстрім: перекладацьке агентство (10.11.2011). <https://perevodim.com.ua/services/hudozhnij-pereklad/>.
2. Євген Васильєв. УкрЛіб. Бібліотека української літератури. Художній переклад. <https://www.ukrlib.com.ua/referats/printit.php?tid=12485>.
3. Everest: переклади. Літературний переклад. <https://everest-center.com/literaturnyj-pereklad/>.
4. InfoPerevod. Художній переклад. <https://infoperevod.ua/hudozhniy-pereklad>.
5. InTime: бюро перекладів Художній переклад. https://byuro-perevodov.com.ua/uk/uslugi_byuro_perevodov_kiev-2/pismennyiy-perevod/hudozhiy-pereklad/.
6. Julia Ventskovska. CEO MK:TRANSLATIONS (23.05.2021) Особливості та труднощі художнього перекладу. <https://mk-translations.ua/ua/blog/osoblivosti-ta-trudnoshhi-xudozhnogo-perekladu/>.
7. Jur Klee: translation agency. Що таке художній переклад і які його особливості. <https://translate.jurklee.ua/uk/chto-takoe-hudojestvennyiy-perevod/>.
8. TraDos: бюро перекладів. (2014). Художній переклад тексту. <https://trados.com.ua/ua/literary.html>.

9. Translation Agency InterLingvo. Художній переклад.
<https://interlingvo.net/specjalizovanyj-pereklad/hudozhnij-pereklad/?lang=uk>.

9. Translation Agency InterLingvo. Artistic translation.
<https://interlingvo.net/specjalizovanyj-pereklad/hudozhnij-pereklad/?lang=uk>.